

**UNIVERZITA PARDUBICE
ÚSTAV ELEKTROTECHNIKY A INFORMATIKY**

INFORMAČNÍ PORTÁL OBCE PŘESTAVLKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2007

Rostislav Novák

**UNIVERZITA PARDUBICE
ÚSTAV ELEKTROTECHNIKY A
INFORMATIKY**

INFORMAČNÍ PORTÁL OBCE PŘESTAVLKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**AUTOR PRÁCE: Rostislav Novák
VEDOUČÍ PRÁCE: Ing. Jana Holá**

**UNIVERSITY OF PARDUBICE
INSTITUTE OF ELECTRICAL ENGINEERING
AND INFORMATICS**

**INFORMATION PORTAL OF COMMUNITY
PRESTAVLKY**

BACHELOR WORK

**AUTHOR: Rostislav Novák
SUPERVISOR: Ing. Jana Holá**

Vysokoškolský ústav: Ústav elektrotechniky a informatiky
Katedra/Ústav: Ústav elektrotechniky a informatiky
Akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Pro: Rostislav Novák
Studijní program: Informační technologie
Studijní obor: Informační technologie

Název tématu: Informační portál obce Přestavlky

Zásady pro zpracování:

Cílem je návrh a implementace informačního a komunikačního portálu obce Přestavlky – internetové stránky obce s včetně nastavení komunikačního oboustranného kanálu a diskusní skupiny. Implementační část bude obsahovat návrh řešení, postup nasazení a konečné nastavení portálu. Implementační část návrhu bude zpracována s využitím programových prostředků Adobe (Photoshop), Corel Draw a editor HTML.

Seznam odborné literatury:

- DRUSKA, P. *CSS a XHTML – tvorba dokonalých webových stránek krok za krokem*, Grada 2006.
- PÍSEK, S. *HTML a XHTML – začínáme programovat*, Grada 2003.
- SATRAPA, P. *Web Design*, Neokortex s.r.o. 1997.
- VÁCLAVEK, P. *Javascript – Hotové řešení*, BRNO: Computer Press, 2003.
- <http://interval.cz/>
- <http://www.jakpsatweb.cz/>
- <http://portal.gov.cz/>

Rozsah: 40 stran

Vedoucí práce: Ing. Jana Holá

Vedoucí katedry (ústavu): prof. Ing. Pavel Bezoušek, CSc.

Datum zadání práce: 31. 11. 2006

Termín odevzdání práce: 17. 08. 2007

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 17. 08. 2007

Rostislav Novák

ABSTRAKT

Tato práce se zabývá informačním webovým portálem obce Přestavky, okres Chrudim. Její součástí je vytvoření validní prezentace obce, s možností změny většiny údajů zobrazovaných na webu. V první části bakalářské práce je přiblížena problematika veřejné správy a informatizace státních subjektů obecně. V druhé části je rozbor konkrétního řešení a popis dostupných prostředků obce.

Obsah

Obsah	6
Seznam obrázků	8
Seznam zkratk a akronymů	9
1. Úvod	10
2. Definice pojmů: Internet, veřejná správa, samospráva	11
2.1. Internet	11
2.1.1. Historie Internetu	11
2.1.2. Co je Internet	12
2.2. Informační služby Internetu	13
2.2.1. Možnosti využití Internetu	15
2.3. Veřejná správa	16
2.4. Samospráva	17
2.4.1. Působnosti orgánů veřejné správy	18
2.4.2. Principy činnosti veřejné správy	19
2.5. Hlavní zásady obecního zřízení	20
2.5.1. Zákonné předpoklady	20
2.5.2. Realizace obecního zřízení	21
2.5.3. Postavení obce	21
2.5.4. Kategorizace územně samosprávných celků	21
2.5.5. Samostatná působnost obcí	22
3. Existující a vytvářené programové aplikace pro městské a obecní úřady	23
3.1. Používané informační systémy obce	24
3.1.1. MUNIS [®]	25
3.1.2. GORDIC [®]	26
3.1.3. KEO [®]	27
3.1.4. Radnice VERA [®]	28
3.2. E-Government	29
3.2.1. Úroveň využívání možnosti e-Governmentu v ČR	30
3.2.2. Webové stránky úřadů	30
3.2.3. Využívání online služeb	31
3.3. CZECH POINT	33
3.4. Elektronický portál územních samospráv – ePUSA	34
4. Podmínky vzniku prezentace obce	36
4.1. Zákonná povinnost	36
4.2. Připojení obce k Internetu	37
4.3. HW vybavení obce	38
4.4. Cíle portálu obce Přestavlky	40
4.5. Použité prostředky pro tvorbu www	40
4.5.1. Definice statických a dynamických stránek	40
4.5.2. Použité nástroje pro tvorbu dynamických stránek	41
5. Vytvoření validní prezentace	42
5.1. Uživatelské aspekty	42
5.1.1. Volba vzhledu stránek	42
5.1.2. Ovládací prvky stránek	43
5.1.3. Další grafické prvky a členění	43
5.2. Technologické aspekty	44

5.2.1.	Celkový grafický design.....	44
5.2.2.	Rychlost načítání stránek, objem dat.....	45
5.2.3.	Jádro stránek a funkčnosti	45
5.2.4.	Co to je SMARTY	46
5.2.5.	Zobrazování obrázků ve fotogalerii.....	47
6.	Administrační rozhraní	48
6.1.	Uložení dat.....	48
6.2.	Vkládání a editace textů	49
6.3.	Technologie AJAX	50
7.	Struktura prezentace	51
7.1.	Sekce „Otázky a odpovědi“	51
7.2.	Sekce „Fotogalerie“	51
7.3.	Sekce „Nezapomeňte“	51
8.	Závěr	52

Seznam obrázků

Obr. 1: Procento orgánů veřejné správy s webovými stránkami, k 31. 12. 2004	31
Obr. 2: Vývoj počtu elektronických podání určených pro daňovou správu	32
Obr. 3: Celkový design stránek	43
Obr. 4: Schéma spolupráce SMARTY s php.....	46
Obr. 5: Zobrazení obrázku z fotogalerie.....	47
Obr. 6: Otázky a odpovědi.....	51

Seznam zkratk a akronymů

IP.....	Internet Protocol
TCP.....	Transmission Control Protocol
FUP.....	Fair Use Policy
WWW.....	World Wide Web
UIR-ADR.....	Územně identifikační registr adres
ISM.....	Informační systém měst
HTML.....	HyperText Markup Language
PHP.....	Hypertext Preprocessor
SQL.....	Structured Query Language
VCL.....	Visual Component Library
XHTML.....	Extensible HyperText Markup Language
CSS.....	Cascading Style Sheets
XML.....	Extensible Markup Language

1. Úvod

S rozvojem moderních technologií se mění i možnosti měst poskytovat informace široké veřejnosti a komunikovat s občany. Nejrozsáhlejší oblastí komunikace, která se stále rozvíjí, je Internet. Možnosti, jak ho využít, jsou skoro neomezené.

Tato práce pojednává o tom, jak mohou obce využít informatizace celé společnosti pro svůj prospěch tak, aby ulehčily komunikaci s občany, mohly jim poskytovat informace stanovené zákonem, prezentovat se, popřípadě získat investory nebo finanční prostředky pro svůj další rozvoj. Práce se konkrétně dotýká obce Přestavlky (okres Chrudim), pro kterou byly, jako součást této práce, vytvořeny nové internetové stránky včetně administrace textů, fotografií a úřední desky.

V první části práce jsou vysvětleny základní pojmy, které se prolínají celou prací: co je Internet, jak vznikl, co obsahuje a jaké služby poskytuje. Dále vysvětluje pojem veřejná správa a samospráva.

Další kapitola pojednává o informačních systémech obce. O tom, jak se obce snaží využít informatiku v samosprávě i ve věcech státní správy a tím ulehčit komunikaci s nadřízenými úřady státní správy, s ostatními obcemi i občany. Jsou zde také uvedeny programy, které mohou obce ke své činnosti využít. Dále upozorňuje na to, co by měly programy pro veřejnou správu obsahovat. V práci je také popsán rozvoj e-Governmentu jako možnost zlepšení komunikace jednotlivých subjektů s úřady obce prostřednictvím Internetu a služeb, které Internet poskytuje. Dále je zmíněn projekt CZECH POINT, elektronický portál územních samospráv, a také je uvedena charakteristika internetové prezentace, jak by měla vypadat, co by měla obsahovat a důvody zřizování prezentací obcí.

V poslední části práce je popsáno konkrétní řešení pro obec Přestavlky, včetně HW možností obce a jejího připojení k Internetu.

2. Definice pojmů: Internet, veřejná správa, samospráva

2.1. Internet

2.1.1. Historie Internetu

„Počátkem šedesátých let v době vrcholící studené války se začaly ve Spojených státech amerických objevovat myšlenky na vytvoření sítě, která by navzájem propojovala nejdůležitější vojenské, vládní a vědecko-výzkumné počítače. Motivace byla ve skrze vojenská – přežití v případě jaderného úderu. Z toho vyplynul i základní požadavek, aby šlo o síť decentralizovanou, která bude schopna fungovat i v případě výpadku některého z uzlů sítě. Současně mělo platit, že všechny uzly měly být rovnocenné, každý z nich měl mít možnost vysílat i přijímat zprávy.

Všechny zprávy měly být posílány po kouscích (paketech), každý paket měl být vybaven adresou určení. Pakety měly být posílány mezi uzly sítě. To je na první pohled naprosto samozřejmé, ale nově zavedeným principem bylo, že cesta paketu napříč sítí mezi dvěma uzly nebyla trvale definovaná. Tato myšlenka byla zabudována právě z důvodu nebezpečí zničení jednoho uzlu. Pokud by taková situace skutečně nastala, pak ostatní uzly sítě mohou i nadále mezi sebou komunikovat. Tento přístup sice není efektivní a někdy může být i pomalý, ale je spolehlivý. Proto se Internet označuje jako síť s přepojováním paketů. Tímto způsobem funguje Internet dodnes.

První testovací síť založená na výše uvedených principech byla instalována v roce 1968 v Národní výzkumné laboratoři ve Velké Británii. Krátce nato přišlo americké ministerstvo obrany s požadavkem vybudovat podobnou síť v USA. Za tímto účelem vyčlenila finanční prostředky prostřednictvím agentury DARPA. Na podzim roku 1969 byly propojeny první čtyři uzly. Síť dostala název ARPANET.

Síť ARPANET byla velmi úspěšnou, a to nejen pokud jde o samotné ověření nových technických principů, ale i pokud jde o její praktické

využití. Čím dál tím více akademických pracovišť mělo zájem na připojení k této síti a jejím rutinním používání.

Rok 1973 se stal významný připojením prvních dvou neamerických institucí – britské University College of London a norské Royal Radar Establishment. V té době již bylo jasné, že myšlenka decentralizované sítě s přepojováním paketů je správným řešením pro síť, která měla být robustní a současně snadno rozšiřitelná.

Po roce 1983 došlo k nastartování růstu počtu počítačů zapojených do sítě. V roce 1984 byla překročena hranice 1 000 uzlů, počet 10 000 padl v roce 1987 a v roce 1992 už bylo více než 1 000 000 uzlů.

I přes nebývalá tempa růstu až do roku 1993 zůstával Internet doménou vědeckých a akademických pracovišť. Uživatelé i provozovatelé se bránili příchodu komerčních aktivit na Internet. Situace se začala měnit v roce 1991, kdy americký Kongres přijal zákon High performance Computing Act.

Od roku 1993 se na Internetu začaly ve velkém objevovat komerční firmy, nejprve počítačové a později i dalších oborů. Internet se v mnoha zemích stává běžnou součástí každodenního života. Uživatel může číst denní tisk, prostřednictvím virtuálního obchodního domu nakupovat, být ve styku se svým bankovním ústavem apod.“ (1)

2.1.2. Co je Internet

Internet lze definovat jako globální informační systém, který:

- je logicky propojen do jednoho celku prostřednictvím globálního adresného prostoru založeného na protokolu IP (Internet Protocol) nebo jeho následných rozšířeních;
- je schopen podporovat komunikaci prostřednictvím rodiny protokolů TCP (Transmission Control Protocol) nebo jeho následných rozšíření nebo jiných protokolů kompatibilních s protokolem IP;
- nabízí veřejné nebo privátní dostupné služby vyšší úrovně, které jsou založeny na komunikační a další infrastruktuře.

Internet prošel během své existence mnoha proměnami. Vznikal ještě v době sdílení času procesorů, ale nyní se musí vypořádávat s érou osobních počítačů, architektury klient/server, komunikací typu peer-to-peer nebo síťovými stanicemi. Byl zamýšlen jako podpůrný prostředek od sdílení souborů a vzdáleného přihlašování až ke sdílení souborů a spolupráci, přinesl elektronickou poštu a World Wide Web.

Bylo by obrovskou chybou domnívat se, že Internet již prodělal ty nejpodstatnější změny. Internet se mění neustále, stejně jako prochází vývojem počítačový průmysl, který přináší nové možnosti a lepší předpoklady pro další vývoj. Mění se v tom, že jsou nabízeny nové služby, např. přenos v reálném čase. Přenos audia a videa umožňuje sledovat díky Internetu rozhlasové stanice či televizní stanice. Jsou dostupné nové možnosti připojení na Internet z přenosných přístrojů (notebooky, dvoucestné servery, přístroje PDA, mobilní telefony). Tím se skutečně stává Internet globálním komunikačním prostředím.

Internet představuje jeden z nejúspěšnějších příkladů podpůrných investic do výzkumu a vývoje informační infrastruktury. I proto údaje typu mujmail@atlas.cz nebo http://www.seznam.cz dnes již nikoho nepřekvapí, jsou naprosto samozřejmé. Současný Internet je rozsáhlá informační infrastruktura, lze jej chápat jako prototyp toho, co se často objevuje v různých vizích a prognózách globální informační infrastruktury.

2.2. Informační služby Internetu

„Z hlediska přístupu k informačním zdrojům pro pohyb v informačním prostoru mají uživatelé k dispozici tři služby: World Wide Web, Gopher a Telnet.

- Telnet

Služba Telnet je od prvopočátku jednou ze základních služeb Internetu. Vznikla mnohem dříve, než se začaly prosazovat osobní počítače. V době vzniku této služby byly pomocí počítačových sítí propojovány střediskové počítače. V rámci organizací, firem, škol aj. byly budovány terminá-

lové síť. Terminál pak sloužil jako typické koncové zařízení, pomocí něhož mohli pracovat samotní uživatelé.

Charakteristickou vlastností aplikací provozovaných terminálovým způsobem je jejich fungování v textovém režimu. Chybí v současnosti již převažující prvky grafického uživatelského rozhraní, jako jsou okna, okénka, ikony, grafická prezentace výstupů apod.

- Gopher

Před masivním nástupem služby WWW byl Gopher nejpoblárnější službou pro snadnou lokalizaci informací v prostředí Internetu. Gopher současně představoval první službu navigačního typu, která umožňovala přistupovat k informačním zdrojům, aniž by uživatel musel předem znát jejich konkrétní umístění. Základní princip služby Gopher byla práce s hierarchickými nabídkami. Hlavní rozdíl mezi službami Gopher a WWW spočívá v absenci hypertextových rysů. Odkaz z nabídky směřuje buď na informační zdroj (dokument, informační systém apod.), nebo na podřízenou nabídku. Nevýhoda hierarchických nabídek spočívá při jejich komplexnosti v mnoha úrovních. Práce s nabídkami byla pro kteréhokoliv uživatele snadno pochopitelná. Odkazy z nabídek mohou umožňovat pohyb v rámci jednoho serveru, stejně jako mohou směřovat na externí servery.

- WWW

World Wide Web je služba, která zpřístupňuje v prostředí Internetu hypertextové dokumenty a je založena na architektuře klient/server.

Asi není sporu o tom, že služba WWW má nemalou zásluhu na popularizaci Internetu, na jeho otevření všem kategoriím uživatelů. Doslovný překlad názvu služby celosvětová pavoučí síť - nebo celosvětová pavučina - je narážkou na snahu utkat vazby mezi servery celého světa. Úspěšnost služby WWW je kromě atraktivního grafického prostředí dána také základním hypertextovým navigačním principem, podpoře multimédií a integraci jiných služeb.“ (2)

2.2.1. Možnosti využití Internetu

WWW je službou Internetu, která pro mnohé uživatele představuje synonymum pro Internet samotný. To je samozřejmě klamný dojem, ale nicméně to dokazuje význam WWW pro uživatele z hlediska práce s Internetem, s jeho zdroji, s informacemi. Služba WWW vznikla původně jako prostředek pro sdílení informací textového charakteru s využitím hypertextového principu. O celkovou úspěšnost služby se zasloužila řada faktorů:

- neustálé obohacování prezentačních schopností WWW, např. o možnost vkládání statických obrázků, volbu různých druhů písma, vytváření tabulek, používání barev a vzorů podkladů, animací, zvuků a dalších možností formátování;
- významnou roli sehrálo také načasování služby, která přišla právě v okamžiku, kdy se Internet začal otevírat i komerční sféře. V důsledku liberalizace přístupu k Internetu přirozeně vyvstal požadavek na zjednodušení práce na Internetu. Právě služba WWW dokázala nabídnout velmi jednoduchý a intuitivní způsob práce, díky kterému se Internet změnil z prostředí pouze pro odborníky a nadšence v prostředí doslova pro každého;
- dalším přínosem byl přechod od statického charakteru prezentovaných dokumentů k dynamičnosti a interaktivitě. To lze ilustrovat na případu formulářů. Ty umožňují přímo do dokumentu, který je zobrazen v prostředí klienta na straně uživatele, vkládat různá vyplňovací a "zaškrťovací" pole za účelem sběru údajů od uživatele.

Interaktivita služby WWW vyvolala další trend – využívání WWW prohlížečů jako univerzální klientské platformy. Požadavky uživatelů zadávané prostřednictvím formuláře ve WWW dokumentu jsou zpracovány mimo prostředí služby WWW, vyprodukované výsledky jsou však vráceny uživateli jako WWW dokument.

2.3. Veřejná správa

„Každá moderní demokratická společnost má vytvořen svůj vlastní systém řízení.

Základní principy a způsoby řízení jsou však velmi podobné (někdy i shodné). Řízení společnosti se odehrává, zjednodušeně řečeno, ve třech základních rovinách.

První rovinu tvoří soubor pravidel, která si občané osvojují výchovou a která dodržují spontánně, bez potřeby formální kontroly a hrozby organizované represe. Jejich jádrem je morálka, ale patří sem i tzv. společenské chování (etiketa) a vkus.

Pro druhou rovinu řízení společnosti je charakteristickým rysem přirozené, dobrovolné sdružování lidí vedoucí ke sjednocování jejich zájmů, formulování společných cílů a hledání cest k jejich prosazení. Hlavní formou jsou zde zájmová sdružení občanů založená na bázi dobrovolné aktivity. Nejvýznamnějšími sdruženími jsou politické strany (a hnutí) aspirující na získání politické moci ve státě.

Třetí rovinu tvoří veřejná správa. Je produktem a základním nástrojem státu. Je přísně organizovaná a její činnost je zaštitěna existencí reálným fungováním represivních složek státu, jež jsou tzv. prodlouženou rukou veřejné správy (někdy do ní bývají přímo zahrnovány).

Tyto tři roviny samozřejmě nefungují odděleně. První rovina ovlivňuje zásadně obě ostatní, takže sdružování občanů i fungování státu a jeho orgánů a institucí by se v zásadě mělo odehrávat vždy v rámci pravidel tvořících první rovinu. Druhá rovina dodává státu program, směr rozvoje a politickou reprezentaci, tj. osoby (politiky), které obsadí rozhodující funkce ve státě a budou tak zárukou aktivního prosazování svého politického programu. Třetí rovina naopak ovlivňuje obě předchozí: To, co je z první roviny považováno ve společnosti za zásadní, je obvykle povýšeno na zákon a je pak veřejnou správou kontrolováno a vynucováno. VS také určuje pravidla chování pro druhou rovinu systému řízení, tj. stanoví

zejména podmínky vzniku a fungování občanských sdružení v nejširším smyslu.

Veřejná správa jako reálný segment společnosti je vytvářena soustavou institucí.

Její základ vytvářejí nejen státní orgány, ale patří do ní i instituce samosprávy, příp. další veřejnosprávní korporace, kterým stát svěří určité funkce ve VS. Výsledkem činnosti institucí VS je nemateriální produkt spočívající v rozhodování. Základ rozhodování ve VS je politického charakteru. Pod jeho vlivem se jako základní nástroj VS vytváří právní řád.

Současná veřejná správa je poznamenána vysokým stupněm centralizace, a to především v důsledku nedostatečného počtu stupňů veřejné správy. Tento počet se omezuje v oblasti státní správy na dva územní stupně a v oblasti samosprávy před počátkem fungování vyšších územně správních celků na jeden stupeň. V důsledku tohoto stavu nebylo možné svěřit rozhodování regionálních problémů jiným subjektům než ústředním orgánům státní správy, popřípadě jejich specializovaným územním správním úřadům. V důsledku zmíněné situace i poměrně malé přehlednosti právního řádu tak dochází i k četným vadám při vydávání obecně závazných vyhlášek obcí. Takové vady pak snižují právní jistotu fyzických a právnických osob a zatěžují činnost vyšších správních orgánů a soudů. Celková situace je zhoršena vysokou četností malých obcí.“ (3)

2.4. Samospráva

„Samospráva obecně je oprávnění určitého společenského organismu vyřizovat právně vymezený okruh záležitostí samostatně, relativně nezávisle na širším společenském organismu, jehož je součástí. Rozlišujeme dva základní druhy samosprávy, územní a zájmovou. Samosprávu vykonávají tzv. veřejnosprávní korporace, přičemž rozlišujeme dva základní druhy těchto korporací: korporace územní (obce, kraje nebo země), které vykonávají územní samosprávu, a korporace zájmové (komory, svazy, společenstva), vykonávající samosprávu zájmovou (profesní).

Důležité je zejména vymezení samosprávy jako oprávnění územních celků rozhodovat samostatně o některých otázkách místního významu (územní nebo místní samospráva). Samospráva v tomto smyslu byla v České republice znovu prakticky zřízena v roce 1990, kdy bylo zákonem zavedeno obecní zřízení. Základními samosprávnými celky s právem spravovat své věci samostatně jsou obce, které spravují své záležitosti prostřednictvím volených zastupitelů a úředníků. Samospráva se začala konstituovat vedle státní správy, přičemž určené obce byly pověřeny současně také výkonem státní správy v přenesené působnosti.

Přestože samospráva má z definice právo na samostatnost, vždy existuje jistá míra závislosti na moci centrální - jak politická, tak ekonomická. V konkrétním místě (území) se přitom vždy střetává místní volená samospráva s centrální byrokratickou státní správou, obecně mohou být zájmy místní samosprávy významným způsobem v rozporu se zájmy státní správy vykonávané v místě orgány státní správy.“ (4)

2.4.1. Působnosti orgánů veřejné správy

„Působnosti správních úřadů (orgánů výkonné státní moci) jsou stanoveny zvláštním zákonem (zákonem), zejména tzv. kompetenčním zákonem (zákon č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky ve znění pozdějších předpisů). Mezi jejich společné úkoly patří zkoumat společenskou problematiku v okruhu jejich působnosti, analyzovat výsledky a činit opatření k řešení aktuálních otázek, zpracovávat koncepce rozvoje svěřených odvětví a řešení stěžejních otázek a tyto koncepce předkládat vládě ČR. Vláda ČR jako vrcholný orgán výkonné moci (státní správy) řídí, kontroluje a sjednocuje činnost ministerstev. Pokud se jedná o samostatnou působnost orgánů samosprávy, jsou v současné době legislativně vymezeny pouze působnosti obcí (místní samosprávy). Mezi ty patří zejména:

- schvalování programu územního obvodu obce a provádění kontroly jeho plnění;
- hospodaření s majetkem obce;

- sestavování rozpočtu obce, hospodaření podle něj a vyúčtování hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok;
- a další.

Obec ve své samostatné působnosti také zajišťuje ve svém územním obvodu hospodářský, sociální a kulturní rozvoj, ochranu a tvorbu zdravého životního prostředí, s výjimkou těch činností, které jsou zvláštními zákony svěřeny jiným orgánům jako výkon státní služby.

Za stav společnosti, hospodaření a za úroveň správy jsou odpovědní všichni jeho členové. Správcům (tj. členům společnosti, kteří vykonávají správu z pozice voleného zástupce nebo úředníka) i spravovaným (ostatní členové společnosti – veřejnost) musí být jasné principy činnosti zastupitelské demokracie, musí se shodnout na společných cílech a musí se navzájem respektovat. Aby tyto principy mohly být naplňovány, musí existovat účinná komunikace jak mezi *správci* a *spravovanými* (v případě zastupitelské demokracie), tak mezi *správci* navzájem a stejně tak i mezi *spravovanými*. To samozřejmě předpokládá zájem o veřejné záležitosti a aktivní zapojení *spravovaných*.

Vymezení pojmu veřejná správa a vymezení její struktury, resp. možných způsobů jejího členění, jsou vedle analýz potřeb/požadavků občanů vzhledem k veřejné správě důležitými východisky pro to, aby se vize veřejných informačních služeb (jak o nich hovoří Státní informační politika a Koncepce budování informačních systémů veřejné správy) neredukovala jen na naplnění zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ale aby byla kvalitativně novou vizí.

2.4.2. Principy činnosti veřejné správy

Veřejná správa by se ve svých činnostech, mezi které patří také její komunikace s veřejností, měla řídit následujícími základními principy:

- *důsledné dodržování práva, spolehlivost a předvídatelnost* – každé jednání musí být podepřeno právní jistotou, nestranností a profesní nezávislostí;
- *otevřenost a transparentnost (jednání, rozhodování, hospodaření s veřejnými prostředky)* – musí být zajištěna možnost kontroly,

povinnost zdůvodňovat svá rozhodnutí, zveřejňovat základní informace o svých činnostech i umožnit přístup k informacím;

- *odpovědnost* – každý orgán veřejné správy se musí zodpovídat ze své činnosti jinému orgánu a veřejnosti a musí podléhat různým formám dohledu;
- *účinnost (efektivnost)* – musí být udržován přijatelný poměr mezi použitými zdroji a dosaženými výsledky, úspěšnost v řešení problémů a dosahování cílů. Hlavní je přitom tzv. vnější efektivnost, tj. působení veřejné správy směrem do společnosti (plnění společenské úlohy veřejné správy);
- *dodržování zásady rovnosti, nestrannosti a ochrana před zneužitím* – všechny zákony a nařízení by měly být navrhovány a uplatňovány tak, aby byly neutrální a obecně platné, a aby nemohlo dojít k jejich zneužití či k formám nespravedlnosti vůči vybraným fyzickým i právnickým osobám.

Vedle těchto základních principů lze posuzovat činnosti veřejné správy také podle dalších kritérií, např. podle kanadského institutu kvality se posuzuje 7 okruhů, přičemž základem úspěšného uskutečňování těchto kritérií je právě systematická komunikace jak uvnitř instituce, tak navenek. Jedná se následující kritéria: řídicí schopnosti, plánování, zaměření na občana/klienta, zaměření na lidi (lidské zdroje), řízení procesů, zaměření na dodavatele a partnery, činnost organizace.“ (5)

2.5. Hlavní zásady obecního zřízení

2.5.1. Zákonné předpoklady

„Bezprostředně po závažných společenských změnách na přelomu 80. a 90. let 20. století byl systém řízení obcí založený na existenci národních výborů zrušen *ústavním zákonem* č. 294/1990 Sb. Jeho pojetí se stalo východiskem pro opětné oddělení státní správy a samosprávy. Vlastní návrat k dvojkolejnému systému řízení obcí probíhal etapovitě. Jeho nejdůležitějšími výchozími body bylo přijetí *zákona o obcích* č. 367/1990 Sb., *zákona o okresních úřadech* č. 425/1990 Sb. a *zákona o hlavním městě Praze* č. 418/1990 Sb. Českou národní radou.

2.5.2. Realizace obecního zřízení

Desetileté uplatňování obecního zřízení na základě zákonů přijatých v roce 1990 i v jejich novelizované podobě prokázalo, že bude na základě získaných zkušeností zapotřebí vypracovat nové zákonné předpoklady pro jeho fungování. Navíc se ukázala nutnost sladit ho se závěry, k nimž se dospívalo v zemích Evropské unie. Jejich výrazem se stala *Evropská charta místní samosprávy*.

Předpokladem přechodu k další etapě uplatňování obecního zřízení se stalo zejména přijetí *zákona o obcích* č. 128/2000 Sb. a *zákona o hlavním městě Praze* č. 131/2000 Sb. Parlamentem České republiky. Ten současně schválil zákon o krajích (krajské zřízení).

2.5.3. Postavení obce

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, jehož územní celek je vymezen hranicemi obce, je veřejnoprávní korporací, disponující vlastním majetkem, vystupující v právních vztazích svým jménem a nesoucí odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při plnění svých úkolů chrání rovněž veřejný zájem.

2.5.4. Kategorizace územně samosprávných celků

- *obce* – spadají do nich všechny územní samosprávné celky, které byly obcemi ke dni nabytí účinnosti zákona č. 128/2000 Sb.;
- *města* – spadají do nich všechny obce, které byly městy ke dni nabytí účinnosti zákona č. 128/2000 Sb. Městem se může stát obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, pokud tak stanoví předseda poslanecké sněmovny po vyjádření vlády;
- *statutární města* – od ostatních se odlišují tím, že se dále mohou členit na městské obvody, nebo městské části s vlastními orgány samosprávy, a to na základě obecně závazné vyhlášky (statutu). Jsou jimi: Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Ostrava, Most, Teplice a Mladá Boleslav;
- *hlavní město Praha*.

2.5.5. Samostatná působnost obcí

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.

Obec může pro výkon samostatné působnosti zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce.

Majetek, který obec spravuje, musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Je povinna vést evidenci svého majetku. Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením či zneužitím. S nepotřebným majetkem obec může nakládat způsoby, které dovoluje zákon o obcích.“

(6)

3. Existující a vytvářené programové aplikace pro městské a obecní úřady

Řízení rozvoje území chápeme dynamicky jako proces rozšířené reprodukce území z kvalitativního i kvantitativního hlediska. Tento dynamický rozvoj vyžaduje cílevědomé získávání investičních zdrojů a jejich účelné nasměrování pro zajištění efektivního fungování obce. Celý organismus obce neustále vyžaduje prostředky na provoz a jejich potřebné množství se zvětšuje se zvětšováním rozsahu majetku a hospodářství obce. Je tedy nutné rozvážně vynakládat rozpočtové prostředky tak, aby to vedlo k maximální efektivnosti jejich využití.

Vedení města či obce, které má k dispozici informace o vlastním území a vlastních možnostech, si vytváří kvalifikované předpoklady pro rozhodování v oblasti podnikání na spravovaném území, o formách investování aj. Cena takovýchto informací je značná, byť se s ní dosud v naší republice příliš nekalkulovalo.

Většina systémů, které se používají ve městech či obcích, by měla mít tyto základní funkce, aby byla plně využita schopnost IS:

- *registr obyvatel* – ve kterém jsou základní identifikační údaje o a obyvatelích obce;
- *registr hospodářských subjektů* – kde jsou evidovány základní údaje o organizacích a podnikatelských subjektech;
- *registr nemovitostí* – zde jsou evidovány údaje o nemovitostech, jejich charakteristika, uživatelsko-majetnické vztahy, informace o parcelách aj.;
- *registr územní identifikace* – zde jsou soustředěny informace o sledovaném území. Charakterizují správní celek z hlediska členění na katastry, základní sídelní jednotky, obce a jejich části;
- *registr bytů* – základní údaje o užívání bytů;
- *podpora administrativy úřadů* – elektronická pošta, evidence toků dokumentů, vytváření statistik;

- *různé právní podsystemy* – obsahují veškeré obecně závazné právní předpisy;
- *ekonomické podsystemy* – zahrnují informace o chodu úřadu;
- *specifické podsystemy* – sociální agendy, životní prostředí, dopravní podmínky, odpady a skládky, školská agenda, zdravotnictví, stavební řízení atd.;
- *prostředky komunikace s obyvatelstvem* – Internet, e-mail.

3.1. Používané informační systémy obce

Poslední dobou se každá obec snaží informatizovat své činnosti tak, aby zkvalitnila zpracování získaných dat a i jejich prezentaci. Dnes je nutnost, kterou si obce uvědomují a snaží se ji řešit. Na trhu je mnoho firem a mnoho programů, které obce mohou použít a které se specializují na funkce, které obce nejvíce používají. V této části jsou zmíněny jen některé a rozebrány jejich subsystemy, tedy to, co tyto programy umí.

Při současném stavu je IS chápán jako vnitřní systém, který je využíván administrativou města. Nový informační systém svým pojetím jednoznačně přesahuje hranice městského úřadu. V moderním společenství se úřady veřejné správy snaží významně a pozitivně využívat informačních a komunikačních technologií k ovlivnění života a práce.

Město by se mělo profilovat jako koordinátor rozvoje informační společnosti celého regionu. Cílem je, aby vybudovaný ISM obsahoval zejména:

- *vnitřní informační systém*, v zásadě v takové funkční podobě, jak je nyní chápán. Zahrnuje i specializované agendy jednotlivých odborů. V souladu se širším pojetím IS však bude zahrnovat i další agendy;
- *manažerská nadstavba VIS*, která zpřístupňuje vybraná data všeobecně použitelné a srozumitelné podobě vedení města (primátor, starosta, tajemník aj.);
- *vazby na ostatní ISVS* (registry, SIS). Bude realizovat v souladu s Konceptí budování ISVS;

- *vnější informační systém*, který bude vybraná data z VIS poskytovat veřejnosti. Zde je jeden z největších rozdílů oproti současnému stavu. Tato část také řeší poskytování informací podle Zákona 106/99;
- *podpora informační společnosti*. Tím jsou zejména služby založené na elektronické komunikaci, kterou budou přispívat ke zkvalitnění života v regionu. Značná část je založena na ověřené identifikaci komunikujícího subjektu pomocí digitálního podpisu;
- *shromážděné údaje* (resp. odkazy na jejich zdroje) od dalších subjektů v regionu. Sem náleží zejména oblast zdravotnictví, kultury, školství, podnikání a další.

Budovaný IS musí nabídnout vhodné prostředí pro občany, kteří budou jeho služeb využívat rutinně (z domova, zaměstnání, ze školy), tak pro méně časté přístupy – například formou informačních kiosků či kontaktních míst veřejné správy. V závislosti na atraktivitě okolí města je třeba se zaměřit i na rozvoj informačních zdrojů pro turistiku. Nejpoužívanější informační systémy jsou MUNIS, GORDIC, KEO a VERA.

3.1.1. MUNIS®

„Informační systém Munis je ucelený plně integrovaný modulární systém zahrnující většinu agend vedených na městských nebo obecních úřadech. Mezi základní rysy systému patří dodržení standardů ISVS a dalších standardů v ovládání i vzhledu aplikací. Přestože jednotlivé moduly Munis lze provozovat i samostatně, jejich síla je ve spojení, sdílení dat a provázanosti, která zjednoduší práci a podstatně zmenší možnost výskytu chyb. Dalším důležitým rysem je zjednodušení zadávání údajů (i skupin údajů) pomocí různých číselníků a vzorů typických pro danou agendu.

Územní identifikace:

- Informační systém je založen na celostátním registru územní identifikace UIR-ADR. Tento registr vytváří a průběžně aktualizuje Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Evidence obyvatel:

- Modul slouží k evidenci obyvatel pro potřeby úřadu a k provádění činností s touto evidencí souvisejících. Integrovanou součástí tohoto subsystému jsou volební seznamy. Program podporuje různé typy voleb, takže není problém vytištění volebních seznamů ani v tom případě, že se v jednom termínu koná více voleb.

Ekonomika:

- Zastřešující částí ekonomických agend systému je program Účetnictví, který je koncipován tak, aby zohledňoval účetní postupy podle současné platné legislativy dané zejména zákonem o účetnictví a opatřením Ministerstva financí o rozpočtové skladbě včetně možností exportů pro další zpracování, případně importů dat od podřízených organizací. Vzhledem k rozšiřujícím se možnostem bezhotovostního styku je systém Ekonomika doplněn o modul bankovní služby, který realizuje výměnu dat s bankou nejen prostřednictvím Internetu.

Geografický informační systém:

- Díky koncepci IS MUNIS, který je založen na jednotné územní identifikaci, je k dispozici integrované řešení propojení jednotlivých agend s geografickým informačním systémem města.“ (7)

3.1.2. GORDIC®

„Softwarové produkty GORDIC® jsou určeny zejména státní správě a samosprávě ke zpracování ekonomických a správních agend včetně vedení registrů.

Velkým institucím je určen informační systém, pracující ve vícevrstvé architektuře www terminál-klient-server. Tento systém je charakteristický sledováním každé písemnosti od vstupu do systému až po její zpracování některou z agend a provázaností účetních operací na prvotní doklady. Jedná se o kvalitativně vyšší přístup k problematice agend organizace

– každý záznam v databázi je podložen striktně evidovanou a schvalovanou písemností. Znakem jeho využití pro efektivní řízení instituce je záznam a identifikace všech operací prováděných jednotlivými pracovníky organizace, což přispívá k naplnění jejich osobní zodpovědnosti.

Pro menší organizace státní správy a samosprávy je určena verze GORDIC[®] WIN & DOS, který pracuje na bázi klient-file server.

Mezi základní funkce systému GORDIC[®] WIN & DOS patří tyto subsystemy:

- účetnictví a rozpočet;
- střednědobý rozpočtový výhled;
- výkaznictví;
- kniha došlých faktur a kniha odeslaných faktur;
- komunikace s bankami;
- pokladna;
- evidence majetku a sklady;
- operativní evidence k příjmovým účtům;
- mzdy
- personalistika;
- výstup srážek pro ČS a.s.;
- statistická šetření;
- společné stravování
- inkaso stravného;
- evidence hospodaření obyvatel domova důchodců;
- evidence cestovních příkazů;
- prohlížeč grafů;
- registr obyvatel.“ (8)

3.1.3. KEO[®]

„Komplexní evidence obce je český informační systém z dílny firmy ALIS s.r.o. určený pro zpracování administrativy obecních a městských úřadů. Patří mezi nejvíce používané informační systémy pro místní samosprávu. Počet uživatelů již přesáhl 3000.

Celý systém tvoří více samostatných modulů, které jsou navzájem propojeny logickými vazbami. Tím je zajištěno, že jednou pořízená data, není třeba znovu zadávat a každá změna se projeví v celém systému.

Průběžně jsou do systému zahrnovány požadavky a připomínky uživatelů. Moduly jsou aktualizovány s ohledem na nově vznikající legislativu nebo na úpravy jednotlivých zákonů.

Výhody systému:

- komplexnost, provázanost a jednoduchá obsluha;
- solidní zázemí;
- cenová dostupnost;
- smluvní garance vazeb na legislativu;
- provoz v lokální počítačové síti;
- certifikace na shodu se standardy SIS;
- stabilita systému, zajištění bezpečnosti dat;
- využití Internetu pro reinstalace nových verzí systému.“ (9)

3.1.4. Radnice VERA®

„Jedná se o typový software, který je nástrojem pro město či obec na vybudování jejího vlastního informačního systému.

Systém obsahuje celou řadu podsystémů, které umožňují obci vedení potřebných agend jak pro samosprávu, tak pro výkon státní správy. Umožňuje vytvoření základu, na kterém je možné dále budovat grafické nástavby. Jedná se o systém otevřený, a tak je umožněno použít třeba jen některé podsystémy a propojit je s jinými, na úřadě již dříve provozovanými.

Obsahuje základní část s registry a čtyři skupiny podsystémů: finanční, majetkový, správní a organizační.

Všechny zmiňované systémy, které se používají ve státní správě a samo správě, mají stejné základní subsystemy, jako jsou u systému GORDIC. Liší se pouze dodávanými nadstandardními subsystemy.

Poslední dobou se začíná v těchto systémech objevovat i další subsystém, který urychluje komunikaci občanů se státní správou a samosprávou. Jedná se o subsystém e-podatelný. Umožňuje zpracování elektronických podání podle platné legislativy a standardů ISVS a zajišťuje funkce pro spojení se schránkou datových zpráv, tj. příjem a odesílání elektronických datových zpráv a jejich automatickou evidenci.“ (10)

3.2. E-Government

„E-Government lze charakterizovat jako otevřené a všudypřítomné systémy, adaptující nejrozšířenější internetové standardy a umožňující přesun informací z datacenter do zákaznických zařízení, kde jsou dostupné komukoli, kdekoli, kdykoli a na jakémkoli zařízení. Jejich cílem je pak rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu ke svým uživatelům.

Hlavním cílem e-Governmentu je zvýšení výkonnosti státní správy, které by mělo přispět především ke zjednodušení činností veřejnosti při styku s veřejnou správou. Cestou k dosažení tohoto cíle je podpora činností správních úřadů při plnění úkolů státní správy a samosprávy vytvořením pravidel komunikačního prostředí odpovídajících charakteru a obsahu úloh plněných státními orgány. Tato pravidla podpoří žádanou výměnu informací a budou nutnou podmínkou pro spolupráci jednotlivých informačních systémů ve veřejné správě.

Dalším cílem je také vymezení procesně-správního charakteru činnosti správních úřadů a jeho odrazu ve funkcích informačních systémů, v zohlednění vzájemných vztahů vyplývajících z právního rámce fungování a zabezpečení předávání dat na základě stanovených práv a povinností.

Pro správnou funkci e-Governmentu je klíčová účelná elektronizace vnitřních agend ve veřejné správě, neboť jedině taková elektronizace v konečném důsledku umožní veřejnosti volbu lokality a volbu způsobu komunikace s veřejnou správou. Právě elektronizace vnitřních agend

veřejné správy je tím nejsložitějším úkolem současného e-Governmentu, který je stále předmětem hledání správného a efektivního řešení jak v České republice, tak v zahraničí. Rozvoj e-Governmentu se v jednotlivých členských zemích EU řídí, které většinou obsahově reflektují iniciativu eEurope, resp. vznikající iniciativu 2010.“ (11)

3.2.1. Úroveň využívání možnosti e-Governmentu v ČR

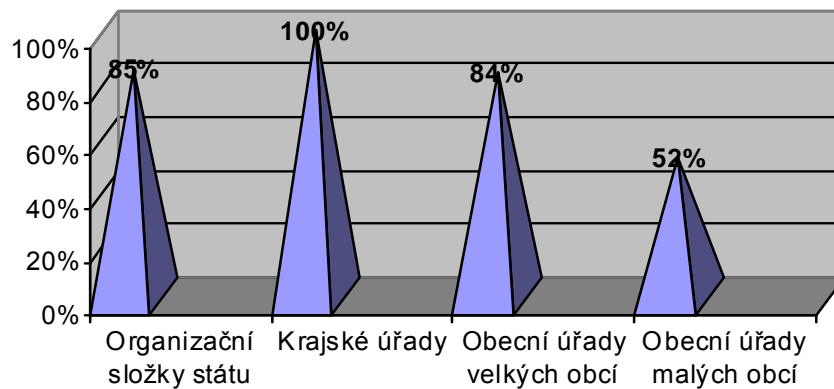
„Na celém světě dochází v posledních letech k nárůstu využívání online služeb veřejné správy. Prokazují to výsledky průzkumu, organizovaného v letech 2001 a 2002 v 31 zemích celého světa. Zatímco v roce 2001 používalo Internet k vyhledávání informací nebo kontaktu s úřady 26 % občanů sledovaných zemí, v roce 2002 už 30 %. Ukazuje se tak, že veřejnost vnímá Internet jako stále vhodnější prostředek vlastního zapojení do činnosti veřejné správy jak na celostátní, tak i na místní úrovni.

Rozsáhlý výzkum, který se snaží zachytit změny ve vzorcích chování občanů vzhledem k relativně novým a stále širším možnostem nabízeným internetovou komunikací, rovněž potvrdil, že mezi jednotlivými zeměmi – kvůli různé snadnosti přístupu k Internetu a rovněž odlišnému pocitu bezpečnosti existují významné rozdíly v rozsahu využívání tohoto média ke kontaktu s úřady.

Česká republika zaujímá sice z hlediska rozsahu využívání online služeb veřejné správy dobrou pozici mezi postkomunistickými zeměmi, nicméně dynamika tohoto procesu u nás byla velmi pomalá“ (12)

3.2.2. Webové stránky úřadů

„Důležitým prvkem rozvoje e-Governmentu je zpřístupnění informací a online služeb na webových stránkách veřejné správy. Výsledky šetření ČSÚ ukazují, že většina orgánů veřejné správy má vlastní webové stránky.

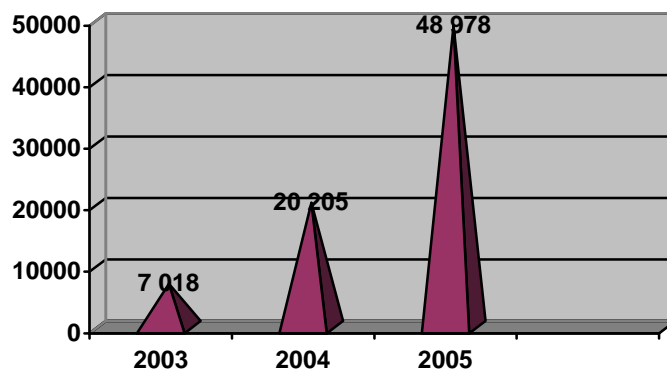
Obr. 1: Procento orgánů veřejné správy s webovými stránkami, k 31. 12. 2004 (13)

Webové stránky mnoha úřadů (zejména stránky velkých institucí) mají v současnosti charakter portálů nabízejících množství informací pro občany a firmy, případně pro specifické skupiny uživatelů. Při pohledu na stupeň interakce služeb nabízených na webových stránkách veřejné správy lze konstatovat, že nejjednodušší způsob online interakce – poskytování informací k životním situacím – nabízí devět z deseti úřadů s vlastními webovými stránkami.

Výrazně méně úřadů nabízí klientům náročnější způsoby interakce – stažení administrativního formuláře a vyplnění on-line formuláře přímo na webových stránkách.“ (13)

3.2.3. Využívání online služeb

„Výrazným pozitivem je, že online služby, nabízené veřejnou správou, si postupně nacházejí své adresáty – počet subjektů využívajících možnosti online podání se rapidně zvyšuje. Kupříkladu v roce 2003 bylo elektronicky podáno 7 018 podání pro daňovou správu, v roce 2004 to bylo 20 205 podání, z toho 15 390 bylo opatřeno zaručeným elektronickým podpisem a v roce 2005 už 48 978 podání (40 469 opatřeno zaručeným elektronickým podpisem). Jak je vidět na grafu, meziroční nárůsty jsou značné.

Obr. 2: Vývoj počtu elektronických podání určených pro daňovou správu (13)

Počet elektronicky podaných přiznání k dani však zůstává vzhledem k celkovému počtu daňových poplatníků stále velmi malý. Zvyšuje se i počet elektronických podání uskutečněných přes Portál veřejné správy.

Neustále rostoucí počet online podání je pouze jedním z několika ukazatelů zvyšujícího se zájmu veřejnosti o využívání služeb e-Governmentu. Za další ukazatel může být považován zvyšující se počet subjektů (jednotlivců a firem), které používají Internet ve vztahu k veřejné správě – a to třeba za účelem vyhledávání informací na webových stránkách úřadů, komunikace s úředníky prostřednictvím e-mailu, stažení administrativního formuláře nebo vyplnění online formuláře. Z dostupných statistik ČSÚ vyplývá, že počet jednotlivců používajících Internet ve vztahu k veřejné správě, se výrazně zvyšuje.

Internet ve vztahu k veřejné správě nejvíce používají jednotlivci ve věku 35 až 44 let, zaměstnaní a jednotlivci se středoškolským vzděláním s maturitou. Zajímavé je využívání Internetu ve vztahu k veřejné správě nejmladší věkovou kategorií (věk 15 až 24 let). U drtivé většiny způsobů použití Internetu je tato věková kategorie nejaktivnější a je na tom výrazně lépe, než ostatní. V případě používání Internetu ve vztahu k veřejné správě je tomu naopak a nejmladší věková kategorie patří mezi nejméně aktivní.

V případě firem je situace ve využívání e-Governmentu mnohem lepší. Zejména velké (250 a více zaměstnanců) a středně velké (50 až 249 zaměstnanců) firmy využívají služby e-Governmentu zcela běžně. U malých firem (10 až 49 zaměstnanců) je situace, dle očekávání, o něco horší.“ (13)

3.3. CZECH POINT

„Projekt CZECH POINT vznikl jako reakce na současnou situaci při komunikaci občanů s úřady. Umožňuje lidem získávat veškeré potřebné dokumenty pouze na jediném místě: nejbližším krajském, městském či obecním úřadě. Fungující síť úřadů v obcích, městech a krajích mají nejen kvalifikované úředníky, ale i potřebné technické vybavení, aby mohly tyto informace jednotně poskytovat.

Projekt CZECH POINT je svým názvem slovní hříčkou, vycházející z anglického CHECK POINT, tedy jakéhosi kontrolního stanoviště. Ve skutečnosti se však jedná o zkratku **Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál**.

Projekt CZECH POINT označuje místo-úřad, na kterém by měl občan do budoucna:

- získat veškeré údaje, opisy a výpisy, které jsou vedeny v centrálních veřejných evidencích a registrech;
- získat veškeré údaje, opisy a výpisy, které jsou vedeny v centrálních neveřejných evidencích a registrech ke své osobě, věcem a právům;
- mít možnost ověřit dokumenty, listiny, podpisy a také elektronickou podobu dokumentů;
- mít možnost podat jakékoli podání ke kterémukoli úřadu státní správy;
- mít možnost získat informace o průběhu řízení ve všech věcech, které k jeho osobě vede stát.

Projekt CZECH POINT vznikl ve spolupráci s iniciativou *eStat.cz* stínový ministr vnitřních věcí Ivan Langer.“ (14)

„eStat.cz znamená efektivní stát 2006-2011. Je součástí strategie na odstraňování byrokracie ve veřejné správě, je součástí koncepce otevřené a transparentní veřejné správy, je součástí permanentní kontroly veřejné správy a je součástí boje proti korupci.

Základní stavební jednotkou CZECH POINT se stanou úřady veřejné správy zejména obecní a městské úřady, magistráty a krajské úřady. Dalšími základními stavebními jednotkami budou ministerstva a další správní úřady. Současně budou moci vykonávat tuto působnost také licencované osoby pověřené výkonem některých kompetencí státu např. notáři.

CZECH POINT poskytuje ověřené výpisy z těchto tří centrálních registrů:

- z katastru nemovitostí;
- z obchodního rejstříku;
- ze živnostenského rejstříku.

Druhým doprovodným cílem projektu je umožnit uživatelům IT technologií využívat služby e-Government, kdy prostřednictvím virtuálního CZECH POINTu bude možné samostatně získávat některá data z centrálních registrů včetně jejich ověření nebo informace o stavu řízení nebo učinit jakékoli podání pro zahájení řízení, aniž by bylo nutné využít služeb klasického CZECH POINTu. Předpokladem realizace tohoto doprovodného cíle je existence nezpochybnitelné a ověřené pravosti podpisu žadatele i příslušného správního orgánu.“ (15)

3.4. Elektronický portál územních samospráv – ePUSA

„Krajské úřady plní od svého vzniku v roce 2000 důležitý úkol na poli informatiky. Jednou z priorit se stalo vybudování moderního nástroje efektivní komunikace mezi úřady, obcemi a občany. V roce 2000 se tak zrodila ePusa – elektronický portál územních samospráv. Kromě komunikace mezi subjekty veřejné správy a občany především vytvoření celostátní databáze obcí a ostatních správních subjektů. Moderní formou se

tak mimo jiné naplňují požadavky zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Aplikace ePUSA je vyvíjena jako samostatný informační systém, takže z její plné funkčnosti mohou těžit i zákazníci vlastníci řešení třetích stran. Jedním ze základních cílů je rovněž multiplatformnost celého technického řešení. 11. září 2003 byla oficiálně spuštěna ePUSA 2. Významně ji podpořilo Ministerstvo informatiky v rámci spouštěného Portálu veřejné správy.“ (16)

4. Podmínky vzniku prezentace obce

V oblasti vytváření prezentace mají tvůrci webových stránek obce možnost se volně projevit, neboť nemají stanovená kritéria zpracování informací a designu. Hlavním uváděným důvodem je naplnění zákona č. 106/1999Sb. o svobodném přístupu k informacím. U obcí sdružených do mikroregionů připadá v úvahu rovněž komunikace v rámci těchto útvarů, a to jak mezi jejich úřady, tak i vůči občanům sousedících obcí.

Obvykle se však nejedná jen o výhradně jeden z uvedených důvodů, ale o kombinaci více z nich nebo všech, kdy jeden nebo dva převládají. Společným rysem těchto prezentací, ať již jsou důvody pro jejich tvorbu jakékoliv, by mělo být vytvoření pozitivního obrazu obce, čehož je možné dosáhnout jednak profesionálním vzhledem prezentace, jednak poskytováním aktuálních informací.

Dalšími důvody je snaha o zlepšení informovanosti občanů, podpora turistického ruchu, přilákání investorů a novousedlíků.

4.1. Zákonná povinnost

Zákon¹ o svobodném přístupu k informacím je obecně závaznou právní normou, která zajišťuje právo veřejnosti na informace, které mají k dispozici státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce, jakož i další subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti. Povinné subjekty jsou zákonem zavázány k tomu, aby zveřejňovaly základní a standardní informace o své činnosti automaticky tak, aby byly všeobecně přístupné. Zákon obsahuje taxativní výčet informací, které povinný subjekt musí zveřejnit. Mezi tyto informace se řadí i informace, které povinný subjekt poskytl individuálním žadatelům. Zákon stanoví, že do 15 dnů od poskytnutí informace na žádost povinný subjekt zveřejní tyto informace způsobem umožňujícím dálkový přístup.

¹ Další informace dostupné z [www: http://www.mvcr.cz/sbirka/index.html](http://www.mvcr.cz/sbirka/index.html)

4.2. Připojení obce k Internetu

Obecní úřad Přestavlky je připojen k síti Internet přes telefonní linku, kde využívá vysokorychlostní připojení prostřednictvím technologie ADSL. V dnešní době to je jeden z nejpůlárnějších způsobů, jak být online.

ADSL je dostupné téměř v každé domácnosti s telefonní linkou a je k němu potřeba jen ADSL modem. Rychlosti se dnes pohybují běžně kolem 1 – 4 Mbit, existují však i rychlejší varianty ADSL připojení. Zde je však nutné podotknout, že taková rychlejší varianta nemusí být dostupná na každé telefonní lince. Záleží především na vzdálenosti koncové stanice od tzv. DSLamu – zjednodušeně se jedná o zařízení funkčně podobné modemu na straně uživatele, které je však umístěno obvykle na nejbližší telefonní ústředně a je společné pro desítky až stovky telefonních linek. Dále je dosažitelná rychlost závislá na kvalitě samotné telefonní linky (kabelového rozvodu). Například společnost Czech On Line, a.s. – Volný nabízí i 10 Mbit linku. Obvykle je však k využití takové služby potřeba pořídit modem kompatibilní s příslušným standardem přenosu dat. Různé rychlosti přenosu používají rozdílná modulační schémata, šířky přenášeného pásma a podobně. Zejména starší typy modemů nejsou s novými standardy kompatibilní.

K připojení prostřednictvím ADSL telefonní linky je tedy potřeba:

- počítač;
- modem pro příslušný ADSL standard;
- pevná telefonní linka;
- případně router k uživateli.

Ceny ADSL se liší v závislosti na rychlosti linky a omezení přenosu dat. Domácnosti obvykle využívají levnější varianty, kde se uplatňuje tzv. FUP (Fair Use Policy). To má za cíl zajistit uživatelům, kteří obvykle využívají agregovaný (sdílený) program operátora jejich „rovnocenné“ postavení. FUP je obvykle nastaven tak, že každý uživatel má k dispozici balík přenesených dat ve velikosti podle cenového tarifu, který si zaplatil. Dokud tento balík nevyčerpá, má deklarovanou sjednanou rychlost. Po vyčerpání tohoto balíku mu je rychlost výrazně snížena tak, aby neome-

zoval ostatní uživatele. On si však v případě vyčerpání může obvykle za další balík dat individuálně připlatit. FUP obvykle samo o sobě omezuje i přenos v rámci P2P sítí sloužících k výměně dat. Takové sítě jsou v dnešním Internetu problematické zejména s ohledem na znění autorských zákonů – dochází zde obvykle k nelegálnímu přenosu hudby, filmů a podobně.

ADSL bez FUP omezení je výrazně dražší a využívají jej zejména firemní zákazníci, kteří potřebují přenášet větší objemy dat.

Proti tomu cena nejlevnější linky ADSL o rychlosti 512 kbit/s s přesně vymezeným datovým limitem stojí do tří set korun.

Hlavní výhodou tohoto typu připojení jsou nízké počáteční náklady za instalaci a zprovoznění. Obvykle v případě, uzavřeme-li smlouvu s operátorem na delší časové období. Připojení je ve srovnání s ostatními technologiemi (např. Wi-Fi) velmi stabilní a bezporuchové. Nevýhodou se může jevit asymetrický poměr download/upload. U ADSL je odchozí směr (upload) relativně pomalý (obvykle 1/4 až 1/8 download směru).

4.3. HW vybavení obce

Samotný počítač, používaný k práci na obecním úřadě, byl zakoupen u nejmenované společnosti v roce 2004. Byl vybrán z nabídek typizovaných sestav místních odborníků, kde samotné komponenty byly vybrány dle následujících parametrů:

- poměru cena/výkon/výbava;
- referencí na konkrétní značku;
- výsledků v různých srovnávacích testech;
- vlastních osobních zkušeností.

Jako procesor byl zvolen *AMD Athlon XP 2500+* (1833 MHz). Tehdy spolu se základní deskou vycházel cenově levněji než konkurenční sety od firmy Intel a byl hodnocen a doporučován jako výkonnější pro multi-mediální aplikace.

Při volbě základní desky byl důraz kladen především na chipset a on-board výbavu. Dle mého názoru zejména integrované grafické a zvukové karty neposkytují takovou kvalitu jako karty přídavné. Ale takové řešení poskytuje větší variabilitu následného upgradu. Volba tedy padla na základní desku *Microstar KT6 Delta* osazenou chipsetem *VIA KT600*. Deska podporuje procesory *AMD Athlon XP, Duron* pro socket *A*, *DDR400* paměti, *AGP 8x*, nabízí *2x Serial ATA* a *2x Ultra ATA/133* řadiče a *USB 2.0* rozhraní. Je zde integrována šestikanálová zvuková karta *C-Media CMI9739A* a *10/100 Mbps* síťová karta *Broadcom 4401*. Pro další rozšiřování lze použít 5 PCI slotů.

Deska je osazena jedinou pamětí *Kingston* o velikosti 512 MB taktovanou na maximální možné frekvenci 400 MHz.

Grafická karta byla použita průměrná karta od ATI s chipsetem *ATI Radeon 9200* a 128 MB VRAM. Tato karta není vhodná na náročnější hry, nicméně běžnému uživateli poskytne vše potřebné a umožňuje velmi podrobné nastavení parametrů zobrazení, což ocení jak uživatel CRT tak i LCD. Karta navíc obsahuje výstup na TV.

V případě pevného disku vyhrála značka Seagate. Byl zvolen i díky ceně klasický IDE U-ATA 133 disk s kapacitou 120 GB.

Počítač byl dovybaven nadstandardní DVD slot-in mechanikou od firmy Pioneer (CD 48x DVD 16x).

Vše je uloženo v designově poměrně usedlém case kvalitní tuhé konstrukce se silným zdrojem s maximálním výkonem 450W.

Na počítači je provozován operační systém *Windows XP*, někdy však díky tomu zastupitelé zvažují rozšíření operační paměti alespoň o dalších 512 MB. Jakmile totiž systém začne používat virtuální paměť na pevném disku, začíná být práce nepříjemnou.

4.4. Cíle portálu obce Přestavlký

Hlavním cílem je naplnění zákonné povinnosti. Prezentace obce musí obsahovat aktualizovanou úřední desku, kontakty na obecní úřad a informace o zastupitelích obce.

Dále zde převažuje snaha o zviditelnění obce a možnost vkládat fotografie z různých obecních akcí. Součástí portálu má být i komunikace mezi občanem a obecním úřadem. Forma této komunikace může být zvolena i jako sekce stránek s otázkami a odpověďmi.

Nedílnou součástí prezentace by měly být i aktuality o připravovaných akcích a důležitých dnech v obci.

Celkově musí být obec Přestavlký pohodlně naležitelná ve vyhledávacích na Internetu a musí podporovat dnešní standardy tvorby www.

Dalším důležitým cílem je možnost snadné aktualizace a změny informací ze strany obecního úřadu, proto bude portál obsahovat jednoduché administrační rozhraní, přístupné pod heslem.

4.5. Použité prostředky pro tvorbu www

4.5.1. Definice statických a dynamických stránek

Statické stránky jsou stránky založeny na manuální úpravě informací, tzn., že jak pro změnu obsahu tak vzhledu se musí manuál přepsat, upravit zdrojový kód HTML stránek, v nichž jsou uloženy informace. Tato úprava se provádí ručně nebo pomocí WISIWIG editoru, Macromedia Dreamwaveru a jiných. Z toho vyplývá, že způsob této úpravy není až tak časově efektivní.

Dále se budeme zabývat jen dynamickými stránkami, kde jednotlivé informace jsou uloženy v databázi, tím pádem je jejich změna velice snadná. Editace probíhá prostřednictvím systému pro správu obsahu.

Hlavním rozdílem statických a dynamických stránek spočívá v možnosti jejich editace. U statických stránek nelze data bez manuální úpravy textu v kódu měnit a tak nezbyvá nic jiného, než každou informaci kterou

chceme změnit manuálně přepsat. Což u dynamických stránek je tomu jinak. Jednotlivé informace jsou uloženy v databázi a tak je jejich změna velice snadná.

4.5.2. Použité nástroje pro tvorbu dynamických stránek

Při tvorbě dynamických stránek má v zásadě programátor dvě možnosti jejich tvorby. Dynamiku lze do stránek přidat buď na straně serveru, s použitím tzv. serverových skriptovacích jazyků nebo lze dynamiku na stránky přidat na straně uživatele s použitím tzv. klientských skriptovacích jazyků. Každá z těchto možností má ale své výhody a nevýhody.

Na stránky obce Přestavlky je použit skriptovací jazyk PHP. Původně Personal Home Page, dnes Hypertext Preprocessor, spadá do skupiny serverových skriptovacích jazyků. Vznikl v roce 1996 a od té doby tento jazyk prošel velkými změnami. Je to objektově orientovaný programovací jazyk, který svojí strukturou je velmi podobný jazyku C++. PHP lze zdarma stáhnout z jeho domovské adresy, funguje jak na platformě Windows, Linux, tak i MacOS. Jeho kvalita mu pomohla dostat se na pozici, kterou v dnešní době zastává.

5. Vytvoření validní prezentace

V této kapitole jsou nastíněny nejdůležitější body a části, dosažené při vytváření internetové prezentace obce Přestavlky². Při tvorbě stránek bylo přihlíženo na dvě základní rozdělení aspektů: *uživatelské* a *technologické*.

5.1. Uživatelské aspekty

Do tohoto rozdělení patří především interakce stránek s uživatelem. Uživatelské vizuální vnímání, jeho čas strávený hledáním a prohlížením dat na stránkách, komfort při prohlížení stránek apod. Jsou to vlastně věci, které bere uživatel, prohlížející stránky, jako samozřejmost a nemusí nad nimi přemýšlet. To co se pod těmito uživatelskými aspekty skrývá, bývají již *technologické aspekty*. Některé z nich spolu přímo souvisejí. Například uživatelův čas strávený prohlížením stránek může být závislý na použitých grafických objektech vložených do designu stránek a na dalších datově náročných technologiích (např. Flash). Ale ne všechny *uživatelské aspekty* jsou přímo podloženy těmi technologickými. Mezi ty nepodložené patří například rozmístění ovládacích a zobrazovacích částí stránky, členění textů, hierarchie hlavního menu, použité barvy...

5.1.1. Volba vzhledu stránek

Celkový vzhled stránek byl zvolen tak, aby na první dojem působil přehledně a příjemně. Také z úvodního pohledu, na otevřené stránky, musí být uživateli jasné, jaké [www stránky](http://www.prestavky.cz) právě prohlíží – čeho se týkají, z jaké oblasti jsou. Návštěvníkovi k tomu poslouží grafický nápis „Obec Přestavlky“ v horní, levé části stránek. Toto umístění je pro logo (nápis) zásadní, jelikož všichni máme zažito čtení veškerých textů zleva doprava. Pokud však návštěvník přehlédne nápis v levém horním rohu, je název obce duplikován v hlavní horní grafické části (slangově nazývané *header*). Tam je již, kromě jména obce, i jméno okresu, kraje a ilustrativní mapka umístění obce v ČR. Tyto informace o umístění jsou pro konkrétní obec velice důležité, jelikož obcí se jménem Přestavlky je v ČR cel-

² dostupné z: <http://new.prestavky.cz>

kem pět. Součástí *headeru* jsou také údaje o aktuálním datu, jmeninách a počasí.

Ve zvolených barvách dominují odstíny šedé a zelené. Základní ovládací prvky, texty a doplňková grafika jsou v odstínech šedé a černé. Header je tvořen převážně barvou zelené, aby zdůrazňoval vzhled stránek a stránky nepůsobily celkově tmavým dojmem.

Obr. 3: Celkový design stránek

5.1.2. Ovládací prvky stránek

Koncepce menu a ovládacích prvků je klasická. Hlavní menu je vertikální, v levé části webu. Jeho struktura je stromová, uložená v databázi. První položkou je odkaz na úvodní stránku a poslední položkou je odkaz na kontaktní informace. Kontakt patří mezi nejdůležitější část stránek, proto je potřeba jej umístit na místa na první pohled lehce nalezitelná. Odkaz na kontakt také najdeme v nejvrchnější části stránek (*topper*), která dále obsahuje grafická tlačítka, směřující na úvodní stranu, na text o poloze obce a na mapu obce.

5.1.3. Další grafické prvky a členění

Nad hlavním menu najdeme ohraničený rámeček, ve kterém se nám náhodně zobrazují důležité informace a sdělení pro občany. Tyto sdělení a

informace jsou vybírány z databázové tabulky a jejich obsah se dá libovolně měnit v administrační části stránek.

Veškeré texty a články se zobrazují vpravo od hlavního menu a jsou členěny do rámečků se světle zeleným okrajem. Nadpisy jednotlivých textů a článků jsou sytě zelené, text pak černý.

Pod zobrazovanými texty je šedý, grafický panel, na kterém je informace o roku vytvoření stránek a další rychlé a důležité odkazy na jednotlivé kategorie webu.

5.2. Technologické aspekty

Jsou tvořeny převážně použitými technologiemi při výrobě stránek a věcmi, které běžný uživatel nevidí nebo vidí, ale netuší, proč se tomu tak děje. Patří sem např. použití kaskádových stylů *CSS*, díky nimž je vzhled stránek a umístění jejich prvků takové jaké je, nebo způsob uložení a zobrazení dat na serveru. Uživatel neví, jak toho bylo dosaženo a ani to převážně nezkoumá.

5.2.1. Celkový grafický design

Design stránek byl zpracován programem Adobe Photoshop a následně *rozparsován* (postup, kdy z jednoho obrázku, který představuje celkové zobrazení stránek, dostaneme jednotlivé obrázky, co možná nejmenší velikosti, které budou použity při vytváření stránek jako objekty a části celkového designu). Veškeré obrázky byly, dle množství obsahujících barev, buď komprimovány do formátu *GIF*, nebo *JPEG*, s ohledem na jejich vizuální kvalitu a datovou velikost. Datový objem všech obrázků, nutných pro první zobrazení stránek, je cca 52 kB.

Celkový design stránek je tvořen převážně pomocí html tagů *div*, kterým jsou přiřazeny vlastnosti *css* z externího *css* souboru. Doporučuje se nepoužívat inline *css* styly (*css* vlastnosti napsané přímo v *tagu*), a pokud již tak činíme, musíme v hlavičce *html* definovat *meta tag*: `<meta http-equiv="Content-Style-Type" content="text/css"/>`.

Ve *www* prezentaci obce Přestavlký nejsou použity žádné inline styly.

Stránka je v prohlížeči horizontálně centrována tagem *div* s vlastností `align="center"` a na výšku se roztahuje podle délky svého obsahu.

5.2.2. Rychlost načítání stránek, objem dat

Jako první je pro zobrazení stránek nutné prohlížeči přenést soubor obsahující definici *html* značek a prvků (v našem případě k tomuto účelu slouží soubor *index.php*, který dynamicky mění svůj obsah, podle vybrané kategorie stránek). Velikost vygenerovaného *html* obsahu úvodní stránky byla, v době testování, **6,65 kB**.

Kromě *html* se prohlížeči musí přenést informace o dalších externích souborech – *CSS* soubory a externí soubory s *JavaScriptem*. Externí *CSS* soubor pro design stránek má velikost **5,09 kB**, a *CSS* soubor pro zobrazování obrázků z galerie má velikost **4,09 kB**. *JavaScriptové* soubory jsou použity dva (pro zobrazování obrázků z galerie). Jejich celková velikost činí **31 kB**.

Obrázky, použité pro design úvodní stránky, mají celkovou velikost **52,2 kB**. To je velikost bez *hover* efektu (změna obrázku po najetí kurzoru na hypertextový odkaz) na grafických tlačítkách horního menu.

Celkový objem dat, jak z textu vyplývá, nutných pro první zobrazení úvodní stránky je necelých **100 kB**. Vzhledem k tomu, že informace se na velice pomalých připojeních načítají postupně (nejprve texty bez grafiky), tak se stránky zobrazují velice rychle, bez zbytečného čekání.

5.2.3. Jádro stránek a funkčnosti

Vlastní stránky, zobrazené v prohlížeči, jsou napsané v jazyce *html*, normou *XHTML 1.0 Transitional*³ a jsou podle této normy validní. Kód stránek je napsán přehledně, pro pozdější snadné zásahy do něj.

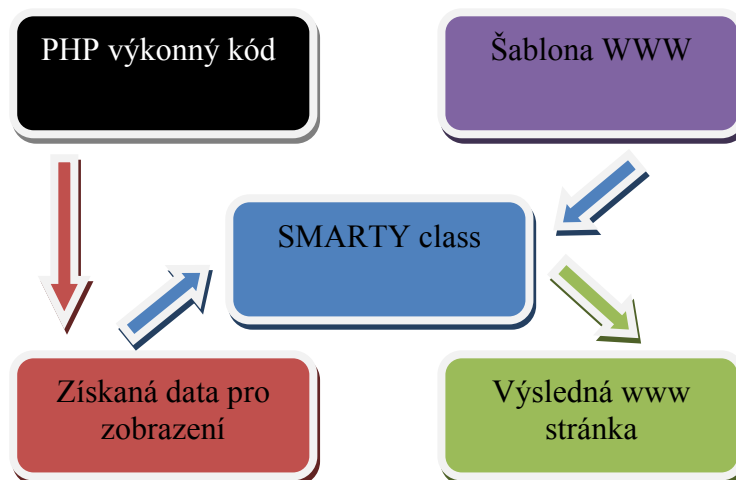
Pro zobrazení stránek je použit šablonovací systém *SMARTY* (podrobněji uvedu v další kapitole) a skriptovací jazyk *php* v kombinaci s databází *MySQL*.

³ dostupné z: <http://www.w3.org/TR/xhtml1/>

Stránky jsou testovány ve třech nejpoužívanějších internetových prohlížečích současné doby: Internet Explorer, Mozilla Firefox a Opera. V těchto prohlížečích vypadají stránky téměř identicky a zobrazují se správně.

5.2.4. Co to je SMARTY

SMARTY je šablonovací systém určený pro jazyk *php*. Díky němu můžeme, vkládáním speciálních znaků do html kódu, oddělit výkonnou logiku www stránky od prezentace dat. Další výhodou, tohoto šablonovacího systému, je využití kompilace výsledného obsahu dat. Při prvním volání (tzn. při prvním spuštění skriptu, který pro svůj výstup šablonu používá) jsou data převedeny (zkompilovány) do podoby *php* skriptu, který je následně spuštěn a výsledek odeslán prohlížeči. Při dalším volání je pak spuštěna jen zkompilovaná verze šablony, což výrazně zrychluje odezvu serveru při opakovaném volání *php* skriptů.

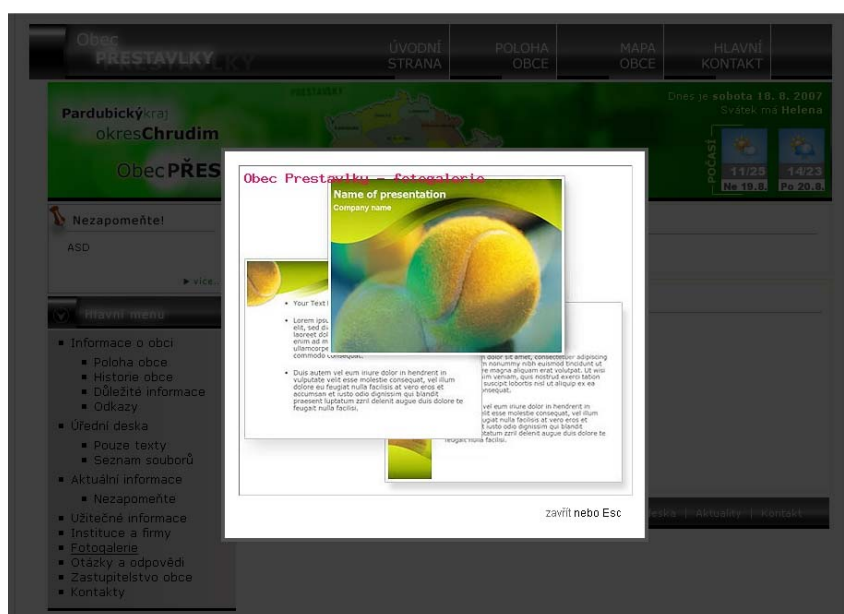

Obr. 4: Schéma spolupráce SMARTY s *php*

Díky SMARTY jsou základní funkce pro získávání dat z databáze, funkce pro výběr kategorie z menu apod., sdruženy pouze v jednom souboru *index.php* a jejich prezentace je prováděna v jedné části šablony, pojmenované jako *_5-right_column.html* (naleznete v adresáři *templates* v rootu webových stránek). To nám usnadňuje hledání chyb výkonného kódu a také nám to velice usnadňuje celkové změny vzhledu stránek.

5.2.5. Zobrazování obrázků ve fotogalerii

Pro zobrazení obrázku z fotogalerie do plné velikosti je využito *JavaScriptu*. Používám zde knihovnu *jQuery*, volně dostupnou z Internetu, a knihovnu *ThickBox*. *jQuery* je JavaScriptový framework, který umožňuje snadno vyhledávat elementy html a následně s nimi pracovat. *ThickBox* je knihovna, která nám (s použitím *jQuery*) dynamicky vytvoří html element *div*, který je zobrazen přes celou obrazovku prohlížeče a do něj se načte příslušný obrázek z galerie. Těchto technologií, spolu s dalšími, je využito i v administraci stránek pro změny textů.

Obr. 5: Zobrazení obrázku z fotogalerie

6. Administrační rozhraní

Pro veškerou práci s texty, články, fotografiemi a úřední deskou je vytvořeno jednoduché administrační rozhraní, které je přístupné přes *http autentifikaci* prohlížeče, po zadání uživatelského jména a hesla. Uživatelské jméno i heslo je uloženo v databázi *MySQL* a je později možné administraci rozšířit o možnost přihlašování více uživatelů, jen přidáním záznamů do tabulky s uživateli. To by bylo vhodné v případě, že stránky bude obsluhovat více administrátorů – po každé editaci textu je do databáze uložena informace, kdo text naposledy modifikoval.

Vzhled administračního rozhraní je totožný se vzhledem a uspořádáním hlavních stránek. Jen u každého článku přibyla možnost editace a jeho smazání, dále pak možnost zobrazení textu na úvodní stránce. V jednotlivých kategoriích je možnost vkládat libovolný počet článků.

6.1. Uložení dat

Veškeré texty jsou uloženy v databázi *MySQL*. Pro články, aktuality, užitečné informace, informace o obci, instituce a firmy, zastupitelstvo obce a kontakty slouží databázová tabulka *ou_texty*. Data z této tabulky je možné zapnout pro zobrazení na úvodní stránce (ne administrace). Na úvodní stránce administračního rozhraní jsou zobrazeny všechny texty z této tabulky. Nejprve texty zobrazené na úvodu (se zeleným pozadím), poté texty ostatní. To, zdali jsou texty zobrazeny na úvodní stránce, ovlivňuje tabulka *ou_uvod_text*, nesoucí *id* textů, které se tam mají zobrazovat.

Texty kategorie stránek *Nezapomeňte*, používají tabulku *ou_nezapomen*. A mají možnost nastavit datum, od kdy do kdy budou zobrazeny na www stránkách.

Úřední deska využívá tabulek *ou_deska* a *ou_soubory*. Při vkládání záznamů do úřední desky, je nejprve nutné vytvořit text s informací, o jakou položku úřední desky se jedná, a teprve po uložení této informace

je možné přiložit libovolný počet souborů. Soubory jsou ukládány na ftp server, na kterém jsou uloženy celé stránky, do složky *soubory*.

Struktura menu je uložena v tabulce *ou_menu*, a každá položka tabulky obsahuje *parent_id*, což je id nadřazené položky. Tím je docíleno možnosti stromové struktury menu. Výpis takto uložených dat do stromového zobrazení je složitější a musí být použita rekurzivní funkce v obslužné části php kódu. Přiřazení textů k jednotlivým položkám menu je vloženo v tabulce *ou_menu_text*. Tímto způsobem je možné mít jeden text pod více položkami menu.

Podobným způsobem jako menu jsou ukládány *Otázky a odpovědi*. Každá položka vložená do databáze (ať je to otázka nebo odpověď) nese id nadřazené položky. Pro jednoduchost: návštěvník stránek vloží svou otázku a ta se zaznamená do databáze např. s id 1. Administrátor na obecním úřadě si v administraci prohlédne otázky a na návštěvníkovu otázku chce odpovědět. Klikne na odkaz *Odpovědět* a po uložení ponese jeho odpověď id nadřazené položky 1. Celkově bude zobrazena návštěvníkova otázka a pod ní odpověď v zeleném rámečku.

6.2. Vkládání a editace textů

Při vkládání nových textů, nebo editaci stávajících, je pomocí *ThickBoxu* (vysvětleno v jedné z předchozích kapitol) dynamicky vytvořen *div*, do kterého je pomocí technologie *AJAX* (bude vysvětleno dále) načten formulář na editaci textu, z externího souboru. Tento formulář obsahuje *JavaScriptový* editor textu (*FCKEditor*) podobný jiným aplikačním editorům, ve kterém můžeme text formátovat, měnit mu velikost a přidávat libovolně vybrané obrázky do textu. Editor textu je v češtině. V této administraci se pokročilý editor textu zobrazí pouze, použijeme-li prohlížeč Mozilla Firefox. V ostatních prohlížečích je místo editoru zobrazen klasický html element *textarea*.

Po uložení editovaného textu (opět se využívá technologie *AJAX*) nám prohlížeč (s pomocí *JavaScriptové* funkce *confirm*) ohlásí, že uložení proběhlo úspěšně.

6.3. Technologie AJAX

„AJAX (Asynchronous JavaScript and XML) je obecné označení pro technologie vývoje interaktivních webových aplikací, které mění obsah svých stránek bez nutnosti jejich znovunačítání. Na rozdíl od klasických webových aplikací poskytují uživatelsky příjemnější prostředí, ale vyžadují použití moderních webových prohlížečů.

Tyto aplikace jsou vyvíjeny s využitím technologií:

- HTML (nebo XHTML) a CSS pro prezentaci informací;
- DOM a JavaScript pro zobrazování a dynamické změny prezentovaných informací;
- XMLHttpRequest pro asynchronní výměnu dat s webovým serverem (typicky je užíván formát XML, ale je možné použít libovolný jiný formát včetně HTML, prostého textu, JSON či EBML).

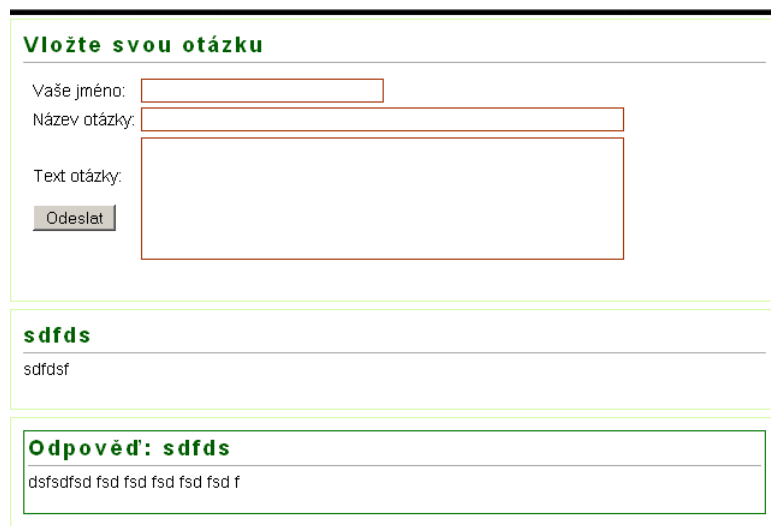
Podobně jako DHTML, LAMP nebo SPA, Ajax ve skutečnosti není konkrétní jednotlivá technologie, ale pojem označující použití několika technologií dohromady s určitým cílem.

Mezi výhody patří odstranění nutnosti znovunačtení a překreslení celé stránky při každé operaci, které jsou nutné u klasického modelu WWW stránek. Pokud například uživatel klikne na tlačítko pro udělení hlasu v nějaké anketě, celá stránka se musí znovu načíst ze serveru, třebaže se na ní jen například aktualizují výsledky hlasování a veškerý zbytek obsahu zůstává stejný. Prostřednictvím AJAXu proběhne odeslání hlasu uživatele na pozadí, server zašle jen ty části stránky, které se změnily, a jen tyto části se uživateli na stránce aktualizují a překreslí. Uživatel tak má pocit mnohem větší plynulosti práce, která se blíží běžným desktopovým aplikacím.“ (17)

7. Struktura prezentace

7.1. Sekce „Otázky a odpovědi“

V této sekci se občané mohou dotazovat na informace, které je zajímají. Odpovědět na otázku, nebo ji smazat, je možné pouze přes administrační rozhraní.

The screenshot displays a web interface for a Q&A section. At the top, there is a heading "Vložte svou otázku" (Add your question). Below this heading is a form with three input fields: "Vaše jméno:" (Your name), "Název otázky:" (Question name), and "Text otázky:" (Question text). A "Odeslat" (Send) button is located below the text field. Below the form, there is a list of questions, each with a heading "sdfds" and a body of text "sdfdsf". Below the list, there is a section for an answer, with a heading "Odpověď: sdfds" and a body of text "dsfsdfsd fsd fsd fsd fsd fsd f".

Obr. 6: Otázky a odpovědi

7.2. Sekce „Fotogalerie“

Do této části stránek může administrátor vkládat libovolné fotografie ve formátu *JPG* a ty členit do jednotlivých kategorií. U každé kategorie i fotografie lze mít popisek. Při vkládání fotografie je do obrázku vložen text s názvem obce. Návštěvník stránek si může fotografie prohlížet, kliknutím na miniaturu fotografie.

7.3. Sekce „Nezapomeňte“

Zde se zobrazují důležité informace, na které by občan neměl zapomenout. Například svoz železného odpadu, dětský den apod. Tyto informace se vkládají vždy se zadáním od kdy, do kdy se mají na webu zobrazovat. V rámečku nad hlavním menu se náhodně zobrazuje vždy jedna z aktuálních informací.

8. Závěr

I přesto, že se první stránky obcí objevily na Internetu teprve před deseti lety a jednalo se především o amatérské zpracování, dnes je už jen málo měst a obcí, které své webové stránky nemají. Vývoj jde neustále kupředu a zastupitelé měst a obcí si uvědomují, jaké možnosti jim umožňuje prezentace na Internetu. Obce se prezentují na Internetu také proto, že to je jejich zákonnou povinností.

Z uvedených důvodů je věnována webovým stránkám velká pozornost a neustále se zvyšují investice v této oblasti. Některé obce se předhánějí v grafickém zpracování stránek, jiné se snaží, aby jejich web kypěl informacemi, nicméně všechny musí naplňovat zákonnou povinnost.

Webová prezentace obce Přestavlky (www.prestavlky.cz) byla vytvořena bez větších problémů. Stránky byly vytvořeny ke spokojenosti zastupitelstva. Při předání vytvořeného webu byli administrátoři zaškoleni.

K této práci je přiloženo CD s elektronickou formou bakalářské práce a s přístupovými údaji, hesly a dalšími informacemi ke vstupu do administrace.

ÚDAJE PRO KNIHOVNICKOU DATABÁZI

Název práce	Informační portál obce Přestavlky
Autor práce	Rostislav Novák
Obor	Informační technologie
Rok obhajoby	2007
Vedoucí práce	Ing. Jana Holá
Anotace	Tato práce se zabývá informačním webovým portálem obce Přestavlky, okres Chrudim. Její součástí je vytvoření validní prezentace obce, s možností změny většiny údajů zobrazovaných na webu. V první části bakalářské práce je přiblížena problematika veřejné správy a informatizace státních subjektů obecně. V druhé části je rozbor konkrétního řešení a popis dostupných prostředků obce.
Klíčová slova	Obec, Přestavlky, portál, samospráva, www stránky, e-Government, CZECH POINT

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

(1) SKLENÁK, Vilém a kol. *Data, informace, znalosti, a Internet* Praha: C. H. Beck 2001. ISBN 80-7179-409-0

(2) NONDEK, L. a ŘENČOVÁ, L. *Internet a jeho komerční využití*. Praha: Grada publishing, 2000. ISBN 80-7169-933-0

(3) CHARBUSKÝ, Miloš. *Veřejná správa*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2004. ISBN 80-7194-690-7

(4) MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly ze správní vědy*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1997. ISBN 80-7079-128-4

(6) HALÁSKOVÁ, Martina; KOVÁŘ, Jiří. *Veřejná správa a samospráva* Ostrava: VŠB – technická univerzita 2004. ISBN 80-248-0587-1

INTERNETOVÉ ZDROJE:

(5) Zdroj: MV ČR. Reforma veřejné správy. Aktualizováno: 2007-06-10. [cit. 2007-06-10]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/reforma/info_vs/vychodis.html>

(7) Zdroj: Informační systém MUNIS. Aktualizováno: 2007-06-20. [cit. 2007-06-20]. Dostupné z WWW: <http://www.office4u.cz/s_software/Munis.aspx>

(8) Zdroj: Specializované informační systémy pro státní správu, samosprávu a bankovníctví. Aktualizováno: 2007-06-25. [cit. 2007-06-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.gordic.cz/portal/>>

(9) Zdroj: Obecný popis informačního systému KEO. Aktualizováno: 2007-07-07. [cit. 2007-07-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.computer-bedrich.cz/KEO.htm>>

(10) Zdroj: VERA – software pro městské úřady. Aktualizováno: 2007-07-10. [cit. 2007-07-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.vera.cz/>>

(11) Zdroj: MI ČR. e-Government. Aktualizováno: 2007-07-10. [cit. 2007-07-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.micr.cz/egovernment/default.htm>>

(12) Zdroj: K otázce úrovně využívání možností e-Governmentu v ČR. Aktualizováno: 2007-07-13. [cit. 2007-07-13]. <www.inforum.cz/inforum2003/prispevky/Hampl_Stanislav.pdf>

(13) Zdroj: e-Government v ČR z pohledu statistiky. Aktualizováno: 2006-07-13. [cit. 2007-07-16]. Dostupné z WWW:

<http://www2.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/13_7_2006_e_government_v_cr_z_pohledu_statistiky>

(14) Zdroj: e-Stát. CZECH POINT. Aktualizováno: 2007-07-18. [cit. 2007-07-18]. Dostupné z WWW:

<http://www.estat.cz/index.php?p=2_clanek_novinky.te2&form%5B0%5D=69>

(15) Zdroj: e- Stát. Projekt CZECH POINT. Aktualizováno: 2007-07-20. [cit. 2007-07-20]. Dostupné z WWW:

<www.langer.cz/data/czech_point.ppt>

(16) Zdroj: Elektronický portál územních správ. Aktualizováno 2007-07-20. [cit. 2007-07-20]. Dostupné z WWW:

<<http://www.epusa.cz/>>

(17) Zdroj: Wikipedie. Otevřená encyklopedie. Aktualizováno: 2007-06-21. [cit. 2007-06-21]. Dostupné z WWW:

<<http://cs.wikipedia.org/wiki/AJAX>>